

Naročilna lista: Celo leto 140 din. 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din. Izen Jugoslavije: Celo leto 140 din. Inse ali oznanila se zaračunajo po dogovoru; večkratnem inseriranju primeren popust. Uredništvo sprejema naročilno, inserate in reklamacije.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravnništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se mora govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprte reklamacije so poštnine proste. Telefon Interurban št. 113.

Idealizem ljudsko-prosvetnega dela.

(Govor poslanca dr. Hohnjeca na občnem zboru Prosvetne zveze v Mariboru 30. okt. t. l.)

Znani ruski pisatelj Maksim Gorki je spisal novelo z naslovom: »Klatež«. V njej pripoveduje klatež Promtov zgodovino svojega življenja. Med drugimi vprašanji stavi Promtov tudi vprašanje: »Kaj so ideali«, ter daje naslednji odgovor: »Veste, kaj so ideali? To so hodulje, ki so jih iznašli takrat, ko je človek postal pokvarjena žival ter je začel na zadnjih nogah pokoncu hoditi. Ko je vzdignil glavo od sive zemlje, je zagledal nad seboj sinje nebo, kojega sijaj ga je bleščil. V svoji neumnosti si je rekel: dosegel ga bom. Od takrat hodi s hoduljami okoli po zemlji in z njihovo pomočjo se do dandanašnjega dne vzdržuje na zadnjih nogah.«

Promtovi so sicer ali bi vsaj morali biti izjema v krogu človeštva, vendar pa jih je več, nego bi kdo mislil. Ni ravno treba, da bi potepanje izvrševali kot življenski poklic. To je duševno potepništvo, ki ima svoje pristaše po raznih stanovih. Dosti in še preveč je takih, ki izjavljajo s Promtovom: »Že jako rano, in skoro ne da bi to opazil, sem prišel do prepričanja: ali živim tako ali drugače, umreti moram! Čemu torej se vojskovali sam s seboj, čemu se za lase vleči na desno, če pa narava na vso moč sili na levo?« Ako bi tako mišljenje splošno zavladalo med človeštvom, bi se bilo bati, da ta »s hoduljami na zadnjih nogah hodeči človek« res postane »pokvarjena žival«, da vrže od sebe one hodulje, s katerimi se dviga in obrača svoje oči k sinjemu nebu, da ga ne samo narava na vso moč potegne na levo, namreč da naposled pade celo pod žival. Gorje človeštvu, ako bi prišlo do prepričanja, da je vse življenje in teženje samo borba za utešitev gladi, gladi po kruhu in seksualnega gladi!

Rešitev za poedince, za narod in človeštvo je v tem, da človek dviga svoj pogled od sive zemlje k sinjemu nebu, v one sfere, kjer je vir idealov. Naj se ideali imenujejo hodulje ali kakorkoli drugače, istina je: kjer so ideali, tam je kultura, kjer idealov ni, tam je barbarstvo, tam je poživaljenje.

Naša prosvetna organizacija ima namen ljudi navajati k temu, da svoje oči od sive zemlje dvigajo k sinjemu nebu. Sijaj, ki žari iz njega, nas ne blešči. To je sijaj resnice, lepote in dobrote. Naša duša se mu odpira ter ga željno sprejema, kakor odpirajo svetle svoje čašice vzhajajočemu solncu ter s hrepenenjem sprejemajo v sebe njegovo luč in gorkoto. Duha odpirati resnici, spoznanju in znanju, srce odpirati duhovni lepoti in dobroti, čednosti in kreposti: to je velika naloga, ki jo ima izvršiti naša prosvetna organizacija.

Delo, ki ga mi vršimo, je eminentno kulturno delo. Saj prave kulture ni brez religije in morale. Kjer se zanemarja verstvo in morala, tam peša in pada kultura, četudi se razvija in raste civilizacija. In ker se to poslednje dogaja, je Oswald Spengler v svojem značilnem delu »Der Untergang des Abendlandes« napovedal propad zapadnega sveta in zapadnega človeštva.

Ta propad je treba zadržati in če le mogoče, preprečiti. Edino sredstvo za to je, da se zasedra kultura in bodočnost naroda v veri v Boga in v tej veri temeljujoči morali.

To so videli i takšni možje, ki so prej stali na odklonilnem stališču. Eden izmed teh je Ludvik Plate, širnemu svetu znan radi konferenc o razvojni teoriji, ki jih je imel jezuit Wasmann v Berlinu leta 1907. V razgovorih, ki so sledili Wasmannovim predavanjem, so se javili nasprotniki, in med temi je imel Plate glavno besedo. Izdal je potem o teh konferencah posebno knjižico. Takrat in tudi pozneje je bil Plate pristaša ateizma (brezboštva). Pridružil se je Haecklovemu mozniku (ki uči, da je samo materija brez duše, da je človek potomec opice) ter je pozneje postal Haecklov naslednik kot profesor v Jeni. Takrat in še tudi dolgo let pozneje je Plate krščanski svetovni nazor obsojal kot ultramontanizem (prekogorstvo — vera, ki je preko gor prišla iz Italije). Dogodki med vojno in po vojni pa so v Plateju rodili drugo prepričanje, kojemu je dal izraza v svojem članku v erfurtski »Mitteldeutsche Zeitung« dne 1. julija 1922. V tem članku med drugim izpoveduje: »Dva svetovna nazora se dandanes ostro bojujeta med seboj, in ni dvoma, da bo usoda naše zasužnjene, notranje raztrgane in moralno težko oškodovane domovine odvisno od tega, kateremu se bo pridružila velika množica našega naroda. Na eni strani stoji materialistični svetovni nazor, na drugi pa idealistični. K temu pripadajo krščanska naziranja o Bogu, nesmrtnosti in plačilu po smrti. Moje stališče v teh vprašanjih je na kratko tole: Boga si moremo predstaviti samo kot osebo bitje najvišje duševne sile in popolnosti. Neosebni panteistični pojem o Bogu v Haecklovem smislu je brez vrednosti in nič drugega kot zakrito brezboštvo. Za-

upati more človek samo duhovni osebnosti, ne pa naravni sili, najsi tudi prešinja vsemirje. Nikjer ni večjega brezdnja med materializmom in idealizmom kakor na etičnem (nравoslovnem) polju. Materialist veruje samo v tostransko življenje, idealist pa v onostransko, kjer dobi na katerikoli način čednost plačilo, hudobija pa kazen. Prej sem sam veroval, da more človeštvo shajati z moralnim principom, da naj človek dela dobro zavoljo dobrega, ne da pozneje zato dobi plačilo. Haeckel pa me je s svojo neresničnostjo in brezvestnostjo izpreobrnil k drugemu mišljenju. . . . Morala se da zgraditi samo na idealistični in krščanski podlagi. Kristjan dela dobro zavoljo dobrega, ker gleda v tem božjo zapoved; on zahteva od države močno zaščito zakonov, krščanske cerkve in šole, in kjer odpove država vsled nepopolnosti vsega človeškega, tam upa na izravnalno pravičnost v drugem življenju. Globok smisel je v starem izreku, da je ljudstvu treba ohraniti vero. Brezverski narod prej ali slej sigurno propade na notranji gnjilobi.«

V vrsti onih, ki so tekom življenja, opazovanja in študija prišli do tega prepričanja, je tudi Werner Sombart, znani sociološki pisatelj. Prej ni hotel ni slišati o tem, da je vera najvažnejši socialni činitelj. Sedaj pa v svojih spisih in govorih izpoveduje, da se socialno vprašanje ne da rešiti ter da se ne more do socialnega mira in reda priti brez vere v osebnega Boga in brez morale, ki izvira iz te vere.

Na tem temelju je in mora ostati naše ljudsko-prosvetno delo. Katoliška vera je dala našemu narodu posebno signaturo (oznako). Že star inemški kronist Helmold († 1177) označuje v svojem delu »Chronica Slavorum« Slovence, zlasti koroške Slovence, tako-le: »Homines divino cultui dediti, nec est ulla gens honestior et in cultu Dei et sacerdotum veneratione devotior (ljudje vdani božji službi, in ni ga naroda, ki bi bil bolj pošten in bolj vdan službi Boga in spoštovanju duhovnikov).« Te lepe lastnosti, ki so podedovane od naših pradedov ter so našemu narodu zajamčile obstanek, je treba i v bodoče ohraniti, jih skrbno negovati in okrepiti. Nič nas ne moti, ako naši protivniki te pojave označujejo s sramotilno besedo: klerikalizem. Mi dobro vemo, da je to katolicizem, istinski in aktivni katolicizem. Naši nasprotniki se trudijo, da pod raznimi firmami: pod jugoslovansko, pod naprednjsko in pod socialistično firmo razširjajo svoja pogubna načela med vsemi sloji našega naroda, zlasti med mladino. Zoper kriva načela sprejemamo borbo na celi črti in na vseh poljih. Preverjeni smo, da bomo zmagali. Saj nam zatrjuje sv. Avguštin: »Non vincit nisi veritas; victoria veritatis est caritas (zmagati more samo resnica, zmaga resnice pa je ljubezen).«

Ravno ta ljubezen je nam najmočnejši nagib za podučno in vzgojno prosvetno delo med narodom, katero ima namen, da ljudstvo obnovi in preobrazi v narodnem, družinskem in socialnem življenju. V to svrhu smo slovensko domovino prepredli z obširno in razsežno mrežo raznovrstnih prosvetnih organizacij, katere so krepke, solidne in uspešne, ker visijo, da se poslužim Jörgensenove prispodobе, na močni niti od zgoraj.

Danski pisatelj Janez Jörgensen pripoveduje v svojih »Parabolah« tudi tole priliko: Bilo je lepo septembrsko jutro. Travniki so se svetlikali v rosi in skozi zrak so jadrle bleščeče niti bežečega poletja. Ena teh niti je obvisela vrhu drevesa in zrakoplovec, rumeno in črnopisani pajek, je zapustil svoje lahko vozilo in stopil na trdna tla drevesnega listja. Prostor pa mu ni ugajal in za to se je po niti, ki je visela z drevesa, spustil dol v veliko trnovo ograjo. Tu je bilo dovolj odrastkov in vej, da se je med njimi mogla razpresti mreža. Pajek je to storil ter je svojo mrežo obsel na nit, ki je visela od zgoraj in po kateri je sam prišel dol. Bila je velika in lepa mreža, ki je imela to posebnost, da je navidezno visela v zraku, ako ni kdo opazil fine niti od zgoraj. Dnevi so prišli, dnevi so prešli. Da bi lažje lovil muhe, je pajek raširil svojo mrežo v visočino in dolžino, kar mu je omogočila nit od zgoraj. Mreža je bila razpredena po celi širini ograje, in ako je ob mokrotnih oktobrskih jutrih na njej viselo vse polno blestečih kapljic, je izgledala kakor bisernat pajčolan. Pajek je bil ponosen na svoje delo. Ni bil več ona mala stvarca, ki je na tanki nitki prijadrala skozi zrak brez vinarja v žepu, samo s svojimi predilnimi žlezicami. Bil je velik, krepak pajek, ki je imel največjo mrežo v celi ograji. Nekega jutra pa se je pajek zbudil s prav slabo voljo. Vso noč ga je zeblo, in tudi zdaj ni bilo videti niti enega solnčnega žarka in niti ene muhe v zraku. Lačen in brez dela je pajek sedel v mreži. Da bi se razvedril, je napravil obhod po mreži. pregledal je vse niti, ali so dobro pritrjene. Vse je bilo v redu, samo pajek je bil siten in čemerjen. Naenkrat zadene na skrajnem robu svoje mreže na nit, ki se mu je dozdevala neznan. Od kod ta nit? Vse druge niti so šle sem in tja, in pajek je dobro poznal vsako vejico, kjer so bile pritrjene. Ta pa ni šla nikamor, to se pravi: šla je navzgor v zrak. Pajek se postavi na zadnje noge ter gleda in gleda, kam

gre nit. Čim dalje je gledal, tem bolj se je jezil. Ni se več spomnil, da je nekega septembrskega dne sam prišel po tej niti dol. Tudi se ni spomnil, kako koristna mu je bila ta nit, ko je svojo mrežo delal in razširjal. Zato je to nit kratkoma pregriznil in pretrgal. In kaj je bila posledica? Cela umetniško izdelana mreževina se je porušila, in ko se je pajek zopet zavedel, je ležal med trnovimi listi okoli glave ovit v malo, mokro kunjco. V enem hipu je izgubil vso svojo srečo in krasoto, ker ni razumel pomena in koristi niti od zgoraj.

Nit od zgoraj! Ljudje svobodnjaškega mišljenja se ne brigajo za njo, ker puščajo v nemar božjo resnico in milost. Zato se njihovo delo končno zruši ali pa ostane brez plodov. Mi pa naše prosvetne organizacije, ki obsegajo ves narod ter so v prvi vrsti namenjene naši mladini, pritrjamo na nit od zgoraj in zato upamo, da bodo kakor v preteklosti, tako tudi v bodočnosti delovale uspešno in za narod blagoslojno.

Politične beležke.

Mandat Koste Timotijevića in parlamentarna večina. Demokratiški klub je sprejel mandat Timotijevića samo na znanje in Timotijević je začel obiskovati voditelje parlamentarnih skupin. Parlamentarna večina zahteva znana jamstva glede dela za sporazum in pobjanje korupcije. Tozadevno se stavijo Timotijeviću vprašanja, ki jih pa ne more rešiti enkrat že vsled tega, ker radikali niso dali nobenega jamstva. Voditelji bloka bodo jutri dali Timotijeviću svoj končni odgovor.

Skupni klub parlamentarne večine. Vodstvo HRSS se je obrnilo do Jugoslovanskega, muslimanskega in demokratskega kluba z željo, naj bi se prejkorej ustvaril enotni parlamentarni klub. HRSS kot najmočnejša stranka nima nobenih želj glede predsedništva tega kluba. Predsednik je lahko kdorkoli. Glavno je, da se z ustanovitvijo takega kluba vzame radikalom prednost številno najmočnejše skupine v parlamentu. Po potrebi bi skupni klub parlamentarne večine tudi skupno nastopil pri volitvah.

Bolgarski radikali v Zagrebu. Zagreb so obiskali poslanci bolgarske radikalne stranke (opozicija proti sedanji bolgarski vladi) Konsturov, Stankov, Zeljakov in dr. Burilkov. Z Radičem so se dalje časa razgovarjali. Član vodstva HRSS se je o tem obisku iz razgovora izjavil: Ta četvorica in ostali njihovi tovariši sprejemajo v glavnem vso politiko HRSS, posebno kar se tiče Macedonije. So namreč proti temu, da bi se vršila v Macedoniji kaka bolgarska agitacija ali kako revolucionarni gibanje, ki bi hotelo napraviti iz Macedonije neodvisno državo in ji priklopiti še one dele, ki so danes pod Grško in Bolgarijo. Omenjeni poslanci so iskreno in odločno za to, da ostane Macedonija v Jugoslaviji in pričakujejo, da bodo končno narodnosti v Macedoniji imele človeške in politične pravice in da se bo macedonsko prebivalstvo samo upravljalo vsaj v občinah, okrajih in županijah.

Kosta Timotijević.

Poskus z mandatom g. Koste Timotijevića je zelo značilna in zanimiva stvar. Timotijević je dobil mandat za sestavo zvezne poslovne vlade, to je vlade med ožjim blokom (Davidovičevi demokrati, Jugoslovanski klub in muslimanski klub) in radikali v terek zvečer. Terek je pa v Beogradu običajni dan, ko se »ne radi«. Delo prav rado počiva seveda tudi druge dni; praznikov je vse polno, oddihov tudi, nedelja je nedelja in v ponedeljek se seveda tudi malo dela, ker se z ponedeljekom po priliki nadaljuje nedelja. Pa terek je pri vseh teh obilnih praznikih vendarle običajni beogradski praznik. S tem praznikom je očitno računal tudi Ljuba Davidovič in se je za ta dan odpeljal k svoji bolni soprogi v neke to-plice.

V terek se je pa »radilo« vendar le in na večer je dobil g. Kosta Timotijević, član Davidovičevega kluba mandat za sestavo zvezne vlade. Kralju ga je priporočil radikal Ljuba Jovanovič in takoj za Jovanovičem je bil tudi Timotijević na dvoru, kjer je sprejel vladni mandat z izjavo, da mora se počakati na odločitev svojega parlamentarnega kluba. Ta izjema glede torka, ko se v Beogradu »ne radi«, je značilna. Še bolj značilno je pa radikalno priporočilo za demokratskega mandatorja.

Osebnost in politika o. Koste Timotijevića pa že sama precej razloži, kako je prišlo do izjeme glede torka in do radikalnega priporočila. Timotijević je star srbski politik, ki že blizu 25 let nastopa kot poslanec smederevskega okraja. Prej je bil advokat. Politično je pripadal najprej samostalcem, pozneje, ko se je vse, kar ni radikalno, zlilo v demokratsko stranko, je pa po svojih letih spadal v vodstvo te stranke. Še poprej, ko so bili demokrati enotna stranka, je Timotijević kot tipični zastopnik srbske gospode veljal za nekakega posredovalca med demokrati in radikali in če bi prišlo tedaj do kakega srbskega bloka, bi on v tem bloku goto-

vo igral vodilno, ali pa vsaj posredovalno vlogo. V zvezni vladi med radikali in tedaj še enotnimi demokrati je bil Timotijević notranji minister. Za časa njegovega ministiranja so bile notranje in varnostne razmere zelo slabe, ko so pa prihajale interpelacije glede raznovrstnih izgredov, je pa Timotijević rad odgovarjal, da »ne zna ništa« in da nima poročil, očitno, ker se ni hotel zameriti radikalom, ki so si z demokrati delili važna upravna mesta.

Jasno je, da so radikali Timotijevića predlagali kot predsednika nove vlade samo radi tega, ker bi silno radi napravili razkol v klubu Davidovičevih demokratskih poslancev. Radikali še vedno niso izpolnili zahtev ožjega bloka in cele parlamentarne večine, da morajo dati jamstva za nadaljevanje politike sporazuma z istimi sredstvi kot jih je uporabljala Davidovičeva vlada in da morajo, — predno je sploh možnost za zvezno vlado, izločiti iz svojih vrst znane korupcioniste. Druga enakovažna zahteva ožjega bloka je tudi ta, da ostanje odnošaji do hrvatskih zastopnikov nespremenjeni ali z drugimi besedami, da se sporazum ne dela brez Hrvatov. Napram tem vprašanjem in zahtevam se radikali delajo popolnoma gluhe in to tudi sedaj, ko so Timotijevića kot člana ožjega bloka predložili za predsednika nove vlade.

Radikali, ki so sami pred razkolom, očitno računajo, da so s Timotijevićem zabili nekaj klin v vrsto Davidovičevih demokratov, ker je Timotijević baje zadnje čase večkrat ugovarjal svojim tovarišem ter bi utegnil sam izstopiti ter pripeljati še koga s seboj.

Po svetu.

Otvoritev bolgarskega sobranja. Dne 29. t. m. je kralj Boris otvoril s prestolnim govorom bolgarski parlament. V govoru je naglasil, da se je končno posrečilo uvesti v državo red in mir ter da niso uspeli načrti revolucionarjev. S sosednimi državami, kakor tudi z velesilami goji Bolgarija pristržne odnošaje. Bolgarija je ponosna, da je med prvimi državami podpisala ženevsko pogodbo. Na novem zasedanju bo predloženo sobranju veliko novih zakonov o gospodarskem, finančnem in poljedelskem dvigu države.

Nova prevratna afera na Madžarskem. V madžarskem parlamentu je prišlo do velikih skandalov med socijalnimi demokrati ter pristaši Gömbösa. Socijalistični poslanec Wild je obtožil poslanca Gömbösa in njegovo stranko, da pripravljajo na Madžarskem nov monarhistični puč in sicer v korist bivšega avstrijskega nadvojvode Albrechta. Poslanec Wild je dokazoval o svojih odkritjih predložil posebni komisiji, v kateri se nahaja tudi šef politične policije dr. Heteney. Da je na Wildovih odkritjih precej resnice, dokazuje mizlično delovanje policije, ki je baje že odkrila zelo važne sledove. Značilno je tudi, da je zadnje čase postal Gömbös velik prijatelj madžarskih aristokratov. Svoj agrarno-demokratski program je ublažil in sedaj ga legitimisti z vsemi močmi podpirajo.

Angleške volitve. V sredo so se v Angliji vršile volitve v parlament, ki je imel poprej 259 konservativcev, 193 labouristov (del. stranka), 158 liberalcev, 5 neodvisnih, skupaj 615 poslancev. — Točne vesti o volilnih izidih bomo dobili komaj v nedeljo, dosedanja poročila pa kažejo, da liberalci močno propadajo, konservativci pa napredujejo. Včeraj do 7. ure zvečer so bili znani naslednji izidi: konservativci 398, delavska stranka 151, liberalci 40, neodvisni 3.

Zemeljski ostanke papeža Leona XIII. V pondeljek dopoldne so v baziliki sv. Janeza v Lateranu položili zemeljske ostanke papeža Leona XIII. v monumentalno grobnico. Navzoči so bili številni kardinali in diplomatski zbor. Zanimivo je, da so ob tej priliki papeževi nobelgardisti, ki so pri slovesnosti svetili, od leta 1870 prvič nastopili izven Vatikana. Cerkvene obrede je opravil kardinal Pompili. Glásilo italijanske Ljudske stranke »Il Popolo« piše tem povodom sledeče: »Truplo velikega papeža krščanske demokracije Leona XIII. se je v pogrebnem sprevedu, ki preje ni bil naznanjen in o katerem ni mešanstvo ničesar vedelo, pomikalo po rimskih cestah. Še-le drugo jutro smo zvedeli iz časnikov o že izvršenem prevozu. Ta dogodek, ki se je izvršil v tihoti jesenskega deževnega večera v mraku, more še enkrat predočiti dejanski položaj, ki se je zgnil nad sv. stolico. Negledne bi bile sicer vrste tistih, ki bi bili želeli spremčiti zemске ostanke nezabnega papeža na zadnje prebivališče, ki si ga je bil sam izvolil in podati dokaz velike, vse obvladujoče hvaležnosti do vrhovnega pastirja cerkve, ki je z intuitivno močjo umel čase in znal s svojimi nauki, polnimi luči in ljubezni, trpečim množicam novega gospodarskega suženjstva pokazati poti pravičnosti in krščanske ljubezni.

Društvo narodov pred težko odločitvijo. Dne 28. t. m. se je sestal v Bruselju Svet društva narodov, da končno razčisti vprašanje Mosula, za katerega se potegujejo Angleži, odnosno pod njihovim protektoratom stoječa država Irak in Turki. Konferenca je dosedaj preslušala mnenje angleških in turških delegatov. Angleški delegat lord Parmoot je naglašal, da stoji Anglija strogo na stališču lausanske mirovne pogodbe ter smatra, da so meje, določene od te pogodbe, obvezne za vse države. Turške čete so pa takoj po podpisu pogodbe prekorščile začetno mejo ter zasedle znaten del ozemlja ki je v času podpisovanja lausanske pogodbe pripadalo Iraku, torej je bil pod brit. protektoratom. Turške regularne čete in od Turčije oborožene tolpe so že večkrat vpadle v ozemlje Iraka. Anglija se čuti prisiljeno varovati z vsemi močmi nedotakljivost lausanske pogodbe in interese države Irak, ki stoji pod njenim protektoratom. — Turski delegat Fehri beg je govoril za tem o angleškem nasilju v Mezopotamiji; angleške čete so vkljub določbam severške mirovne pogodbe zasedle oni

del Mezopotamije, ki sploh ni bil Iraku dodeljen. Pred podpisom lausanske pogodbe so turške čete zasedle oni del, katerega še niso uspirali Angleži. Turčija s tem nikakor ni prekorščila mirovne pogodbe, ker ta določa, da smejo do končane razmejitve med Irakom in Turčijo, ostati vojaške in civilne oblasti na ozemlju, katerega so imele v posesti pred podpisom pogodbe. Vse obmejne incidente so zakrivile angleške čete. Posebno je opozarjal na uničevanje turških vasi in naselbin, katere so bombardirali angleški vojaški letalci. — Spor je silno zaostren, ker nobena stranka noče popustiti. Že večkrat je bilo pričakovati, da bo prišlo v Mezopotamiji do resnega spopada. Vendar še obstoji upanje, da se bo spor izgledil mirnim putem, ker sta obe državi pristali na razsodišče Sveta društva narodov. Posebno se trudi švedski ministrski predsednik Branting, da se spor reši mirno; pogajal se je že s predstavnikoma obeh držav. Vsekakor bo rešitev mosulskega vprašanja trd oreh za Društvo narodov, ker gre v tem slučaju za silno važne angleške trgovske interese; na ozemlju okrog Mosula so namreč odkrili Angleži velike petrolejske vrelce. In dasi so Angleži drugače veliki prijatelji Društva narodov, koristi njihovega žepa so jim pa še bolj na srcu.

Francija priznala sovjetsko Rusijo. Francija je končno brez vseh zadržkov priznala sovjetsko Rusijo. V brzojavki, s katero je naznanila francoska vlada ruski vladi svoje državnoopravno priznanje, poziva Francija Rusijo, da čimprej imenuje svoje zastopnike. Obenem izraža brzojavka željo, da se uredijo predvojne obveznosti med obema državama na prijateljski način. Vsako vmešavanje ene ali druge države v notranjo politiko druge države Francija odločno odklanja. Centralni izvrševalni odbor sovjetskih republik v Moskvi je v svojem odgovoru na noto francoske vlade izrazil svoje zadovoljstvo nad noto in naglašal možnost, da se da vzpostaviti popolnoma dobro razmerje med obema državama. Strinja se tudi popolnoma z mnenjem francoske vlade, da se nobena država ne sme vmešavati v notranjo politiko druge države.

Ruski caristi. Ko se je ruski veliki knez Kiril Vladimirovič, nečak zadnjega ruskega carja, dal v Parizu proglašiti za »imejitelja ruskega carskega prestola«, je napočil že davno pričakovani razdor med ruskimi begunci-aristokreti. Poprej je veljal za upravičenca do ruskega carstva veliki knez Nikolaj Nikolajevič, pa on je očitno vsled starosti tako pameten, da se noče proglašiti za carski prestol, ki je v oblakih in v domišljiji. Prehitel ga je mlajši knez Kiril in njegov proglas je udaril kakor bomba med ruske plemiške begunce in bo gotovo tudi prispeval do tega, da se bodo stvarni in trezni ljudje popolnoma ločili od fantastov. Ker se med ruskimi begunci-plemenitaši držijo še stare ceremonije, je tudi veliki knez Nikolaj Nikolajevič izdal nekaj proglaš, ki ne pripoznava Kirilovega »carstva«, češ, da se mora to vprašanje rešiti samo na ruskih tleh in med ruskim narodom. Dokler pa ruski begunci-plemenitaši ne sprevidijo, da je zamanj čakati na rusko carstvo, imajo dovolj prilike za prepiranje o tem, kdo je pravi naslednik zadnjega ruskega carja.

Amerika gradi Zeppeline. Amerikanska vlada je stopila v stike s tovarno zrakovolovov po osvojitvi predloga, naj se zgradi še dva Zeppelina še enkrat tako velika, kot je Z. R. III. Vodstvo tovarne je ameriškemu vladi že predložilo svoje načrte in z gradbo se bo v najkrajšem času začelo.

ITALIJA IN DRUŠTVO NARODOV.

Italijansko vladno (fašistovsko) časopisje se zadnji čas zelo srdi nad predsednikom francoske vlade, ker je v nekem svojem govoru hvalil vse sile, ki so pripomogle k uspehu ženevske konference ter delale za mir in sporazum, a pri tem Italijo tako pozabil, da je ni omenil niti z besedico. Fašistovsko časopisje razlaga, da bi bilo za Italijo boljše, če se ne bi dala popolnoma vezati od Društva narodov, ker to še ni dovoljna sila ali orodje, ne za vzdrževanje miru, ne za urejevanje odnošajev med posameznimi državami. Kratko rečeno, zahteva se, naj se Italija osamosvoji od Društva narodov.

Kar se tiče odnošajev od Društva narodov, se pa fašistovski voditelj Mussolini v marsičem strinja s svojim največjim nasprotnikom bivšim ministrskim predsednikom Nittijem. Nitti je imel nedavno velik govor v Kopenhagenu, kamor je prišel kot pribornik ideje miru in nove ureditve Evrope. Italijanski fašistovski listi Nittija omalovažujoče označujejo kot nestvarnega politika, a pri tem vendar hote ali nehote odobravajo nekatere njegove izjave. Italijanski fašisti so zato proti Društvu narodov, ker v njem ne morejo igrati prave vloge. Nitti pa kot oznanjevalec miru in obnove tudi razlaga slabe strani sedanjega Društva narodov.

Nitti je v svojem govoru začetkoma zopet označeval povzročitelje vojne ter je utemeljeval, da ima na vojni več krivde nekdanja caristična Rusija kot pa Nemčija. Glede težkega povojnega stanja je naglašal, da načrt odškodnin po Dawesovem predlogu ne more biti pravi regulator cele povojne krize. Kriza bo ostala, dokler se bodo evropske države delile na zmagovalce in na premagance in dokler se ne bodo vse po vrsti zavedale, da je treba vzajemno delati za rešitev iz krize, ki je vse

skupaj močno zadela. Nitti veruje v trajnost sovjetske Rusije in skorajšnjo obnovo Nemčije.

Stvarno nevarnost za mir predstavlja in tvori dejstvo, da stoji danes v Evropi pod orožjem en milijon ljudi več, kot pa leta 1913, četudi so danes Nemčija in druge premagane države razorožene. Produkcija je v Evropi zmanjšana skoraj za 30 odstotkov, potrošni in porabi se pa za 40 odstotkov več, kot pred vojno. Število evropskih držav se je pomnožilo od 25 na 35. Nitti meni, da je Nemčija napram zmagovalcem vse storila, kar je bilo v njeni moči. Zavezniki ali zmagovalci bi morali spoznati, v kaki blodnji so delali mirovne sklepe. Te sklepe in pogodbe bi se moralo popravljati, da ne zaide mo v splošni kaos. Po Nittijevem mnenju bi se morala zemljepisna karta Evrope spremeniti ali pa vsaj poenostaviti po vzoru Amerike. »Pravi mir« — pravi Nitti, — »pride iz obnove demokratičnih načel in v prvi vrsti iz velikih interesnih skupin.« Izmučeno in trudno Evropo lahko dovede do miru samo gospodarsko edinstvo, ki bi delalo pot tudi političnemu zblizanju in edinstvu. Evropa bo obnovljena in rešena vseh skrbi, če se enkrat ustvarijo evropske združene države. Predhodna pot do te rešitve, ki bi preprečila poraz evropske zemlje, je pa evropska carinska zajednica. Z vsako in tudi ožjo gospodarsko unijo bi bila olajšana vzpostavitev miru in napredka v Evropi.

Dnevne novice

Duhovniške novice. Prestavljeni so s 1. novembrom t. l. gg. kaplani: Blaž Brdnik od Sv. Jurija ob južni žel. k Sv. Tomažu blizu Ormoža, Mihael Kristovič od Sv. Tomaža v Kozje in Matija Medvešek iz Kozjeja v Trbovlje.

Dinarski dan na korist neodrešenih bratov! Pokrajinski odbor Jugoslovanske Maticice v Ljubljani je razposlal na vse svoje podružnice, na razna prosvetna društva, župne urade in druge korporacije tiskani oklic glede priredbe in organizacije »dinarskega dne« po celi Sloveniji v nedeljo, 9. novembra. Jugoslovanska Matica se tem potem ponovno obrača na vse narodno čuteče prebivalstvo Slovenije, da organizira v svojem okolišču »dinarski dan«, kajti potrebe na Primorskem in Koroškem so vsaki dan večje in nujnejše. Zato mora biti tudi naša pomoč tem zaslužnim bratom čim izdatnejša. V dosego denarnih sredstev naj služi tudi »dinarski dan«. Vsak Slovenec mora dati vsaj en dinar. Vodilne in agilne osebe v vsakem kraju prosimo, da prirede nabiralno zbirko v nedeljo od hiše do hiše, od osebe do osebe. Pobira naj se na javnih mestih, na deželi poseben pred cerkvijo, pred ali po končani službi božji. Dinarski dan naj jamči našim tam preko, da nismo pozabili na nje ter da jim hočemo pomagati, da vztrajajo kot dobri in zavedni Slovenci na svojih rodnih tleh, čeprav tlačeni in izpostavljeni pod tujim gospodstvom. Zato vsi na delo in uspeh ne izostane. Zneski naj se nakazujejo na Pokrajinski odbor Jugoslovanske Maticice v Ljubljani.

Zborovanje Glavne zadružne zveze. V torek je bilo v Beogradu zborovanje Glavne zadružne zveze. Otvoril ga je dr. Korošec in podal glavne smernice o bodočih zadružnih nalogah s posebnim ozirom na izboljšanje zadružništva. Govoril je o ustanovitvi Zadružne banke, o ustanovitvi visoke šole za zadružništvo, kakor so povsod drugod. V debati, ki se je razvila, se je govorilo največ o ustanovitvi Zadružne banke. Upravnemu odboru so naložili dolžnost, da jo s pomočjo kmetijskega ministrstva čimprej ustanovi. Debatirali so nadalje o novem zadružnem zakonu, za katerega so izdelani štiri načrti. 1. Načrt revizorjev na kongresu v Zagrebu. 2. Načrt dr. Radice iz Splita. 3. Načrt Miloša Štiblerja. 4. Načrt Zadružne zveze v Ljubljani, katerega je izdelal g. Kralj. Najpopolnejši je Kraljev načrt, ker obsega vse predloge vseh prejšnjih načrtov. Sprejete so bile razne resolucije.

Župan Mihael Vollmaier umrl. Pred dobrimi šestimi tedni smo poročali, da je v noči na poti iz Brezna proti Rdečemu bregu ponesrečil župan in veleposestnik Mihael Vollmaier. Stopil je v nočni temi iz voza, padel v jarek več metrov globoko in si pri padcu tako poškodoval mozeg v hrbtnici, da mu je popolnoma ohromel spodnji del telesa. Koj drugi dan po nesreči so ga prepeljali v mariborski sanatorij, kjer se je lečil seve brez uspešno nad 6 tednov. Minulo sredo je po dolgih mukah umrl; bil je prepeljan v domovino in tamkaj pokopan. Naj v miru počiva, rodbini pa naše sožalje!

Bivši podpredsednik narodne skupščine proglašen za nenormalnega. V Pašič-Pueljevi vladi je bil podpredsednik narodne skupščine bivši samostojni poslanec Ivan Urek iz Globokega. Mi smo že tedaj prerokovali, da bo še enkrat Urek prava sramota za skupščino. Naša prerokovanja so se kaj hitro izpolnila. Kmalu po zadnjih skupščinskih volitvah je bil Urek radi nevarne grožnje obsojen na 1 mesec ječe. Blizu se čas, ko bi moral g. Urek to prisojeno mu kazen odsedeti. Da bi se izmuznil iz nevarne zanke kaznenja, je Urek pred tedni

Pravo

Schicht-ovo mlo z znamko „Jelen“

je bilo, je in bo vedno ostalo najboljšo! Pri nakupu, pazite na ime „Schicht“ in na znamko „Jelen“

obiskal razne zdravnike za živčne bolezni. Po temeljiti preiskavi so mu štirje zdravniki izstavili zdravniška spričevala, da Urek ni normalen in kot tak tudi ni odgovoren za svoja dejanja. Kljub temu pa, da je Urek 4 zdravniška spričevala o svoji nenormalnosti predložil sodišču, ga je vendar politična oblast ponovno potrdila za župana v Globokem. Človek, ki je od štirih zdravnikov proglašen, da ne odgovarja za svoja dejanja, vendar ne more biti župan! Ako Urek ni za v luknjo radi nenormalnosti, je še veliko manj za župana. Zadnji »Kmetijski list« je s ponosom poročal, da je za župana v občini Globoko izvoljen g. Ivo Urek, bivši podpredsednik narodne skupščine. No, takega župana in podpredsednika, ki je obsojen na ječo in povrh še ni normalen, pač radi privoščimo samostojnim, ki imajo za voditelje ljudi, ki spadajo v blaznico.

Nasilje proti Hrvatom. PP pristaši so s pomočjo žandarmerije navalili na shod HRSS v Novem Kasteju v Dalmaciji. Vodstvo HRSS je dobilo iz Splita brzojav, da je bil pri tem ranjen poslanec ing. Kosutič. Kosutič je bil s puškinim kopitom ranjen na glavi, nahaja se v splitski bolnici in bo lahko že čez par dni prišel v Zagreb.

Uradništvo se protivi. Koj po vzpostavitvi Davidovičeve vlade smo beležili, da se Pribičević-Pašičevo uradništvo ni hotelo pokoriti naredbam ter ukazom nove vlade. Notranji minister Nastas Petrovič je s svojo energijo in neustrašenostjo v kratkem času dovedel puntarske uradnike do pokorščine. Po izbruhu sedanje vladne krize pa je policajdemokratsko in radikalno uradništvo po južnih krajih sploh pustilo delo in čakalo, da se povrtna k državnemu krimlu njihova bogova: Pašič in Pribičević. Ker pa vladna kriza le predolgo traja, je notranji minister Petrovič izdal posebno okrožnico podrejenim organom s pozivom, da obračajo pažnjo na uradništvo, ki mora vršiti svojo dolžnost in varovati avtoriteto države. Gospod minister posebno naglašava v tej okrožnici, da bo proti uradništvu, ki ne izpolnjuje svojih dolžnosti natančno, postopal z vso strogošjo.

Oficirji nasabljali dijaka na smrt. V Novem Sadu se je doigraval v noči 27. t. m. na cesti med dijakom in več oficirji preprij, ki je končal s smrtnim izidom. Dijak Fedor Jočić se je spril z oficirji, ki so potegnili sablje, ga zlopali s sabljami in pustili ranjenega dijaka brez pomoči in v krvi na cesti. Drugi ljudje so ranjenega študenta odvedli na njegovo stanovanje, kjer so poklicani zdravniki ugotovili več ran lažjega značaja. Kljub ugotovitvi lahke telesne poškodbe pa je študent en dan na to umrl radi ran. Na zahtevo študentovega očeta je začela policija raziskovati celo zadevo in našla junaške oficirje in sicer 5 po številu, ki so se lotili enega dijaka. Bili so to trije poručniki in dva kapetana od avijatičnega odreda v Novem Sadu.

Se o spopadu novosadskih oficirjev s študentom. O novosadski pretepaški aferi med dijakom in častniki so znane še sledeče podrobnosti: Po napadu oficirjev na dijaka Jocića je odhitel njegov brat na policijo, ki je odredila takoj patroljo na kraj pretepa. Patrolja je štel 6 mož. Ko so dospeli policaji na kraj spopada, se je razvil med policaji in častniki ponovno pravi boj, v katerem so bili trije redarji težko ranjeni. Enemu redarju bodo morali radi rane odrezati roko. Celi ta žalostni slučaj izrablja časopisje v strankarske svrhe. — Radikalni listi poročajo, da so oficirji Hrvati, ubiti dijak pa Srb. Po temeljiti preiskavi od strani policije pa je v celem slučaju ugotovljeno tole: Oba brata Jocića in študent Slavnić, sin inženirja Slavnića, so izstopili iz kabareta ter zadeli na gručo oficirjev. Eden od oficirjev je dregnil Jocića, nakar ga je ta pozval k redu. V celi preprij so se umešali drugi oficirji in začeli zmerjati dijake. Fedor Jocić je na to psovaje odgovoril z zausničico, katero je prismočil enemu od oficirjev. Ta zausnica je bila povod za občni pretep in poboj dijaka Jocića.

Izpod Pašičevega režima. Dobro beleži beograjska »Pravda«, kako se v naši državi krade na veliko in malo. Lopovi bi morali priti po zakonu o korupciji pred sodišče in v ječo in to je ravno glavni razlog sedanje krize, ker so pljačkaši storili vse, da se rešijo ječe. Na pomoč je prihitel tem lupežem oni naš famozni pariški poslanik Miroslav Spalajković. Skoro nepregledno veliko je pri nas število velikih in manjših nepoštenjakov, ki so se ukvarjali z lopovščinami na škodo državne blagajne. Tako med manjše grabeže državnega imetja spada šef železniške delavnice v Zemunu Toša Petrovič — Pašičev pristaš skoz in skoz. Tega radikala so že pestili, ker je oškodoval državo za nekaj desetstotih dinarjev na ta način, da je prodajal državni premog. Ko se je pojavila Davidovičeva vlada, se je izvedla proti temu kavalirju preiskava in koje zaključek je bila suspenzija Petroviča. Dohodek od prodaje državnega premoga je bil precej velik in je gospod Toša tudi po odslovlitvi iz službe živel prav udobno. Kljub suspenziji pa se je Petrovič prav kmalu splazil v strojni oddelek v delavnici in dobiva naprej državno plačo. Davčni urad v Zemunu je bil prepričan, da je Petrovič trgovec s premogom na debelo in ga je radi kršenja par. 62 zakona o obrtnem davku pozval na odgovor. Ravno kar pribiti slučaj je en dokaz več, zakaj se Pašičeva družba bori za oblast, da obvaruje svojo kožo in možnost za nadaljno ropanje državnega denarja in premoženja.

Izvanredna starost. Dne 10. t. m. je umrl v Vinkovcih istrski Hrvat iz Huma izpod gore Učke stari Ivan Nadal, ki je dočkal starost 102 let. Zadnje dni je preživel pri svojem zetu v Vinkovcih, ker je moral radi besnega divjanja Italijanov po Istri bežati iz svoje domovine. Rajni se je rodil leta 1823 in je slišal svojega očeta pripovedovati, kako so leta 1814 udrli v Istro Francozi. No, po preteku 100 let za vpadom Francozov je on sam doživel upad Italijanov, pred katerim je moral pobegniti.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru priporoča sledeče knjige iz lastne zaloge: Jugoslovanski Pijemont s poštnino vred 8 D, Slovenska ženska 11 D, Moj stric in moj župnik 5 D, Gladiatorji I. del 9 D, II. del 11 D, Zgodba o nevidnem človeku 8 D, Dušica I. del 17 D, V Libijski puščavi 12.50 D, Vzor človek 10.80, Pridige 31.40.

Čč. gg. duhovnikom naznanjamo, da imamo v zalogi vsa dr. Opekova dela, razne svetopisemske pridige (Abraham, Job, Samuel), ki kažejo, kako se naj uporablja sv. pismo pri oznanjevanju božje besede in druga dela te vrste. Opozarjamo tudi na dela, ki seznanjajo dušnega pastirja z sedaj aktualnimi vprašanji na primer z vodstvom duhovnih vaj, Marijinih kongregacij, z liturgičnim gibanjem itd.

Razglednice za sv. Miklavža, Božič, Novo leto, so po nizkih cenah na razpolago v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

IZ MARIBORA.

Občni zbor Prosvetne zveze v Mariboru. Včeraj, 30. oktobra je bil v dvorani Zadrudne gospodarske banke v Mariboru redni občni zbor Prosvetne zveze v Mariboru. Občni zbor je uspel nad vse krasno. Udeležilo se ga je okoli 130 delegatov, ki so zastopali ca 80 društev. Iz poročil povzemamo: V Prosvetni zvezi v Mariboru je v članjenih 142 društev, pri katerih je včlanjenih nad 11.000 članov. Osrednja knjižnica ima 2837 knjig, 134 društvenih knjižnic pa ima skupaj 51.662 knjig. V letu 1924 je bilo do občnega zbora izposojenih po vseh knjižnicah 43.172 knjig, za knjige so društva in centrala izdali 47.057 D. Radi pozitivne knjižnice so se storili dalekosežni sklepi. Iz poročila tajnice Dekliških zvez je razvidno, da ima ista 2218 članic. Dramatične odseke z odri ima več ko polovica društev. Od leta 1919 so ti dramatični odseki igrali nad 700 iger. Delo ovira povsod pomanjkanje delovnih moči. Občni zbor je izvolil nov odbor s predsednikom dr. Hohnjecem. Prosvetna zveza v Mariboru se razdeli v 29 prosvetnih okrajev. Obširnejše poročilo prinesemo prihodnjic.

Tajnik mariborske radikalije je bil kar na hitro in na tiho odstavljen, ker je čisto po svoje upravljal z inzerati za »Narodnega Gospodarja«. — neplačane je vpisoval, plačanih pa ne in ni o njih polagal računa. Da stvar ni prišla pred sodnijo, je bilo menda za »tajnika« in za »stranko« še najbolj oportuno. — Radikalija se sedaj »trošča« na mestu svojega »tajnika« in »urednika« z osebo, ki pa govori okrog, da je bila nekaj pri »Straži«. To je navadna laž, ker je imel mož svoji sposobnosti primerno doslej z uredništvu in listi le tonko oprava, da je prinašal tja kake prav kratke notice, naznanila shodov ali kaj podobnega, kar so mu drugi spisali ali pa narekovali in popravili.

Stolno prosvetno društvo v Mariboru priredi v petek ob pol 8. uri zvečer v društveni sobi na Koroški cesti št. 1 (poleg cerkve sv. Alojzija) predavanje o elektriki. Predavanje bo združeno s praktičnimi poizkusi. Predava g. dr. Somrek.

Ob Vseh svetnikih in vernih duš dan se vršijo cerkvena opravila v stolni župniji po sledečem redu: Na praznik Vseh svetnikov ob pol 10. uri slovesna pridiga nato pontifikalna sv. maša. Popoldne ob 17. uri slovesne večernice. Molitve za rajne s pridigo in procesijo se vršijo v nedeljo popoldne od 15. do 17. ure, ker se obhaja dušno v pondeljek. V pondeljek ob 7. uri sv. maša na mestnem pokopališču na grobu Slomšekovem, v stolnici ob 8. uri molitev za rajne s slovesno sv. mašo.

Odbor orlovskega odseka Maribor sporoča tem potom, da se vrši kot dosedaj vsako sredo fantovski sestanek ob pol osmi uri zvečer v društvenem prostoru, Koroška cesta 1 (bivša knjigovoznica Tiskarne sv. Cirila). Udeležba za redne člane obvezna, starešine vljudno vabljeni. Bog živi! Odbor.

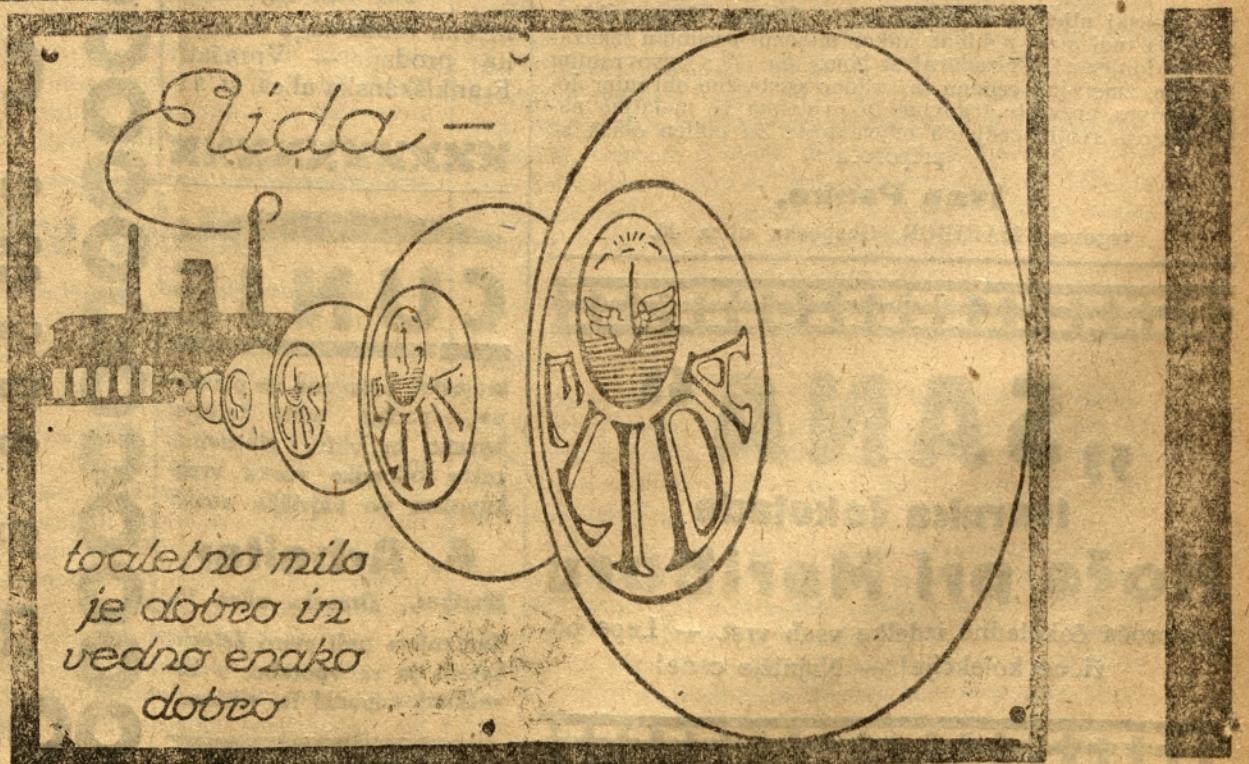
Redovna telovadba za člane in starešine orlovskega odseka se vrši vsaki četrtek v gimnazijski telovadnici. Vhod iz Korošičeve ulice. Bog živi! Načelnik.

Koncert Ljubljanskega zvona. Pevsko društvo Ljubljanski zvon priredi v pondeljek zvečer ob 8. uri v Götzovi dvorani koncert s prvovrstnim sporedom. Zbor poje vse pesmi na pamet; pele se bodo po večini skladbe,

ki jih je prednašal na svojem zadnjem koncertu v Beogradu. Vstopnice se dobe v predprodaji v trgovini go. Zlate Brišnik.

Glasbene Matice v Mariboru redni občni zbor se je vršil dne 27. oktobra. Dnevni red in ves potek je nudil živo sliko obsežnega in odgovornega dela, ki ga je tekem preteklega poslovnega leta izvršil odbor, na čelu mu gimn. ravnatelj dr. Josip Tomišek. Z napeto pozornostjo so sledili član: blizu dve uri trajajočemu podavanju stvarnih in bogatih poročil društvenih funkcionarjev, ki jim je delokrog porazdeljen po društveni organizaciji in njenih potrebah. Poročali so: tajnik (ravnatelj Grbac), blagajnik (na mesto njega predsednik dr. Tomišek), gospodar (gospod Arnuš), arhivarka (gdč. Rozman), šolski nadzornik (prof. Družovič), načelnik Matičinega pevskega zbora (g. Arnuš), načelnik Matičinega orkestra (dr. Lj. Valjavec) ter o celotnem društvenem delovanju in stanju predsednik dr. Tomišek. Vsa poročila so se vzela z velikim odobravanjem na znanje, računski zaključek se je na predlog preglednika prof. dr. Pečovnika odobril in vsem odbornikom, prav tako tudi šolskemu ravnatelju in dirigentu Fr. Topiču z učiteljskim zborom se je izrekla priznalna zahvala. — Ker nameravamo vsebino obsežnih poročil predložiti javnosti v obliki posebnega članka, nudimo tu o njih le završne podatke. Uvedlo se je točno poslovanje vsega društvenega aparata s pomočjo obveznih mesečnih odborovih sej, z ločitvijo posameznih kompetenc in s prevzetjem določenih nalogov. Društvenih članov je bilo 542. Matica je vzdrževala svojo glasbeno šolo, na kateri so poučevali na koncu leta z ravnateljem 3 redni in 9 pomožnih učiteljev. Šola je obsegala pouk v instrumentih in solopetu (vpisanih 181 gojencev), v teoriji (49 gojencev), nadalje dijaški orkester (24 gojencev) in pevsko šolo (118 učencev in učenk). Vseh gojencev (gojenk) je bilo 372. Pevski zbor Glasbene Matice šteje 113 članov (moških 48, ženskih 65). Na kako visoki stopnji stoji ta pevski zbor, je znano najširši javnosti iz njegovih bodisi samostojnih, bodisi z orkestrom združenih koncertov; omenjena bodi le Sattnerjeva »V pepelnici noči« in Smetanova matineja; sicer pa je pevski zbor 18krat javno nastopil. Pri pravkar navedenih dveh velikih koncertih je imel odločno vlogo tudi Matičin orkester (24 članov), ki se krepko razvija in tvori prevažen del naše Matice. — Ves ta veliki aparat zahteva velikih gmotnih sredstev in žrtev, ki jih je tem težje dobiti, ker društvo nima nikakega premoženja, niti lastnih prostorov, a edine redne dohodke v ukovini učencev; ukovina pa ne zadostuje nikakor niti za plače učiteljev. Matica je zato navezana edino na podpore; te pa so spričo ginevanja doveznosti občinstva za idealne dobrine ter spričo denarne krize ali kar izostale, ali postale povsem neznatne, tako da so bili, kakor je izjavil predsednik dr. Tomišek kot poročevalec, večkrat meseci, ko smo bili skoraj prisiljeni zavod zatvoriti, zlasti ker je država svojo obljubljeni podporo izplačala šele po poslovnem letu in takisto mestna občina. Po pravem beračenju so nas rešili nekateri denarni in drugi zavodi (navedli jih bomo o drugi priliki), tako da Matica izkazuje pri dohodkih din. 157.101, izdatkov din. 152.564, torej prebitka din. 4536. Denarni promet je znašal na četrt milijona dinarjev. — Pri volitvah je bil z glasnim odobravanjem po vzkluku spet izvoljen za predsednika gimnazijski ravnatelj dr. Josip Tomišek; za odbornike: svetnik dr. Ljudevit Valjavec, vladni svetnik Viktor Parma, ravnatelj Vodeb, g. Janko Arnuš, ravnatelj Emil Grbac, prof. Emerik Beran, prof. Hinko Družovič, g. Gustav Šparl; za pregledovalca računov prof. dr. Adolf Pečovnik in Ludovik Šef. — Omenjamo še, da se je predsednik uvodoma s toplimi besedami spominjal umrlih članov in podpornikov: violinskega učitelja Bogomila Gregorca, restavraterja Friedla ter zlasti dr. Pavla Turnerja in dr. Frana Rosine. Nadalje, da so se v nekih formalnostih izpremenila društvena pravila in da je odbor obljubil po možnosti skrbeti za povišanje plač učiteljem.

Velikodušen dar. Lastnica Grajskega kina, ga. Guštinova je darovala 750 D zaščiti dece in 750 D Dijaški kuhinji, kot izkupiček mladinskih kinopredstav v preteklem tednu, ki so se vršile dogovorno v ta namen. — Priporočamo, da bi se mladinske predstave s tako izbranim in poučnim programom kot je bil zadnji, večkrat nudile šolski deci. Gospej Guštinovi, ki je sama inicijativno sprožila misel te dobrodelne in poučne predstave, iskrena hvala.

Strokovna obrtno-nadaljevalna šola za vajence gostilničarske, hotelirske in kavarniške obrti. Vpisovanje v to šolo se vrši v petek, dne 31. oktobra t. l. od 15. do 18. ure (od 3.—5. ure popoldne) v posvetovalnici drž. dvorazredne trgovske šole, Zrinjskega trg 1-1. Listine, kakor rojstni list, domovnico, zadnje šolsko izpričevalo itd. je prinesiti s seboj. V ponedeljek, dne 3. novembra ob štirih popoldne se šola slovesno otvori, v torek se pa prične z rednim poukom. Vse nadalnje zvedo vajenci v šoli sami. Vodstvo.

Najemnikom! Društvo stanovanjskih najemnikov za mariborsko oblast sklicuje javen shod za dne 9. novembra 1924 ob 10. uri v dvorani Götz. Na dnevnem redu je važno poročilo delegata, ki se je udeležil kongresa stanovanjskih najemnikov v Beogradu dne 19., 20. in 21. oktobra t. l. Odbor vabi vse najemnike iz mariborske oblasti k obilni udeležbi.

Esperantski učni tečaj. V svrhu končne določitve učnih ur za ta tečaj, ki bo trajal približno tri mesece, se vabijo udeleženci, da zanesljivo pridejo v torek, dne 4. novembra, ob pol 7. uri zvečer, v učno sobo III b, pritličje levo v poslopju državne realke. Kdor bi se hotel udeležiti nadaljevalnega (konverzijskega) tečaja, se blagovoli prijaviti do 15. novembra v odvetniški pisarni dr. Haas-a, Sodna ulica 14 I.

Dekla za vse z dežele se takoj sprejme pri Mariji Schwab, mesarici, Pobrežje pri Mariboru, Cesta na Brezje 14.

Dobra kuharica, pridna in pošena, se išče. Plača po dogovoru. Naslov: Anončna ekspedicija Hinko Sax, Maribor, Grajski trg 8. 671

Sir cenejši! Trapist kg D 27—, bohinski kg D 50—, V. Hmelak Maribor, stojnica Glavni trg, oreje M. Lah, 670 2

Sodarske pomočnike sprejme pri dobri plači, prosti hrani, stanovanju in perilu Franj Repič, sodarski mojster v Ljubljani, Kolezijska ulica 18. 627 4—1

Opalograph

SAMOPRODAJA

mehanik

Ivan Legat, Maribor.

Vetrinjska ulica št. 30. — Telefon interurb. 434

prilagočena svojo specialno delavnico za pisalne, računske in kopirne stroje itd, kot edini ter najposobnejši zavod. Zaloga novih ter rabljenih pisarniških strojev. Samoprodaja najboljšega razmnoževalnega aparata »Opalograph« ter njegovih originalnih potrebščin. Ustanovljeno 1919.

Naznanilo preselitve.

Dovoljujem si cenjenemu občinstvu vljudno naznaniti, da sem svojo špecerijsko trgovino v Gosposki ulici 46 prodal g.

Ivanu Penko

ter prevzel trgovino s špecerijami in železnino g.

Sergej Vabič-a,

preje FONTANA, Aleksandrova cesta 23.

Poleg špecerijskega blaga bom vodil naprej tudi železnino, kakor kuhinjsko posodo in druge hišne potrebščine. Zagotavljam, da bom tudi v bodoče imel vedno le prvovrstno blago po zmernih cenah ter vedno skrbel za točno, hitro in solidno postrežbo, prosim, da mi občinstvo tudi še nadalje ohrani svojo naklonjenost ter beležim

Z odličnim spoštovanjem

Josip Laufer,

trgovec.

Prevzem trgovine.

Dovoljujem si cenjenemu občinstvu sporočiti, da sem z našnjim dnem prevzel znano trgovino špecerijskega blaga g.

Jos. Laufer-ja

v Gosposki ulici 46 v Mariboru, ter prosim slavno občinstvo, da tudi meni nakloni, kakor mojemu predniku izkazano naklonjenost. Prizadeval si bom, da si s prvovrstnim blagom, zmernimi cenami in solidno postrežbo ohranim dober sloves prevzete trgovine in pridobim še nadaljno naklonjenost svojih cenjenih odjemalcev. Za obilen obisk se priporoča

Ivan Penko,

trgovec, MARIBOR, Gosposka ulica 46.

„SANA“

tvornica čokolade

Hoče pri Mariboru

prilagočena čokoladne izdelke vseh vrst. — Lepe božične kolekcije! — Najnižje cene!

Razno zimsko blago za moške in ženske obleke ima na prodaj po znižanih cenah manufakturna trgovina Franjo Majer, Maribor, Glavni trg. 609 6

Predivo kupuje po najvišjih cenah ali zamenja za gotove vrvi tvrdka Ivan N. Adamič, Maribor, Vetrinjska ul. 20. 613

Slikanje sob, napisov, na zid, steklo in les. Moderna in čista izpeljava. Solidne cene. Mnogo priznanj za večja dela. Za vsako delo jamčim. Franc Ambrožič, Maribor, Grajska ulica 2. (Grad.) 648 2

Odeje, koce, posteljno perilo, posteljno perje, barhenti, platno, hlačevino, preproge prodaja po zelo znižanih cenah manufakturna trgovina Franjo Majer, Maribor, Glavni trg.

Sveže kislo zelje najboljšee kakovosti priporoča M. Berdajs, Maribor, Trg svobode. 656 3

Znižane cene! Zimsko perilo za moške in ženske, nogavice in vse druge potrebščine ima na prodaj manufakturna trgovina Franjo Majer, Maribor, Glavni trg. Znižane cene!

Proda se po ceni radi boleznih posestnika tovarna bučnega olja in drugih oljnatih semen s 14 stroji, in to hidravlični stiskalnici s pritiskom 350 atmsf., hidravlična sesalnica, dvojni valjek, dve ponvi za praženje itd. Dnevna množina olja okoli 250 kg. Vse v dobrem stanju in popolnim pogonom. Zajemčen dnevni čisti dobiček 1000 D. Zamena bučnic 6 do 8 vagonov. Cena v celem 125.000 D. Poslopje, v katerem se nahaja tovarna z lepimi prostori in gospodarskimi poslopji, je skoraj čisto nova in se lahko takoj vanj naseli. Cena poslopju 225.000 dinarjev. Vpraša se: tvornica ulja, Varaždin. 666 2—1

Odeje, velike 145x200, dobro prešite, iz močnega rožnatega kambrika s fino pavolo po D 220—, fini flanel porhant D 14— in razne ostanke po skoro polovični ceni razposilja po pošti: Tekstilbazar, Ljubljana, Krekov trg. Zajtečajte novi cenik! 659 4

PERJE

za zglativke, puh za pernice, žimo, afrik in cvilih za žimnice, platno za prtice in vse drugo posteljno perilo, odeje šivane in flanelaste, preproge, zastore, posteljne in kavne garniture, namizne prte, prodaja v velikanski izbiri in čudovito nizkih cenah veletrgovina R. STERMECKI, CELJE, št. 334. Ilustrovani cenik zastoj! Trgovci engros cene. 481 16

Kupujemo za gotovo
vsako količino
ORIGINAL HOLDER-ŠKROPIL-
NICE ZA VINOGRAD

Ponudbe z najpovoljnejšimi cenami naj se pošljejo na
„ORBIS“ trgovačko d. d. ZAGREB
Draškovičeva ul. 27.

Zobobola ne pozna, kdor neguje zobe z **„ITO“**

Veliki stružni stroj (Tischfräse)

in ena velika žaga tračnica na prodaj. — Vprašati: Frankišanska ulica št. 11.

CUNJE

krojaške, sukijene in platneno odpadke, staro železje, kovano in vilito, glaževino, kakor odpadke vsake vrste kupujem po najvišjih cenah

A. Arbeiter, Maribor, Dravska ulica 15. Zamenjam tudi staro železje, katero je za vporabo, s kovinskimi odpadki in vlitino.

Trgovci! Zelite si ohraniti stalno odjemalce, držite v svoji trgovini le najboljše blago, zato prodajajte samo in izključno le

CETINA TESTENINE

katere so priznane najboljše!

CETINA je največja in najmoderneje po napolitanskem vzoru urejena tovarna testenin v Omišu, Dalmacija.

CETINA proizvaja najboljše in radi tega najcenejše testenine, tekmuje z najboljšimi domačimi in inozemskimi proizvodi.

CETINA si je osvojila brez vsake reklame vsa glavna tržišča v tuzemstvu.

CETINA izdelke pozna ves trgovski svet od Maribora do Bitolja in od Subotice do Cetinja.

CETINA testenine, zaradi zelo velike hranivosti in najboljše kakovosti, ne smejo manjkati ne na bogati, ne na siromaški mizi!

CETINA testenine se dobijo v vsaki boljši trgovini!

Glavno zastopstvo:
Stanko Pallaš, Maribor, Koroščeva ul. 5.

Fižol

prepeličar, rudeči in druge vrste kupimo v vsaki množini. Pónudbe z vzorci na Fr. Gorjanc & Cie. Kranj.

VRVI ZA ZVONOVE

nudi vr- : **Ivan N. Adamič,** Vetrinjska varna : : ulica 20

!! Za ženske in otroke !!

Velika izbira pletenih jopic, bluz, oprsnikov, jumperjev, robcev, kostumov, pelerin, kopic, celih oblek, sviterjev, dokolenic i. t. d., vse lastnega izdelka in po zelo nizkih cenah. Vsa naročila po meri se izvršijo točno po želji v

lastni pletarni

Marije Vezjak

Maribor, Vetrinjska ulica 17.

Bluze se vežejo od 50—80 D.

VOLTA

DOMAČA ŽARNICA

TOVARNA VOLTA D. D. MARIBOR